

ROERKERKNIEUWS IN CORONATIJD

editie 128 (23 november 2022) – www.roerkerken.nl

herbestemming St. Andreaskerk

Zoals in Roerkerknieuws 123 al werd aangekondigd, vond op woensdagavond 16 november j.l. een (eerste) informatieavond inzake de herbestemming van St. Andreaskerk plaats, georganiseerd door de Thallia-groep uit Weert, in aanwezigheid van vertegenwoordigers van de gemeente (en van het kerkbestuur). In de toelichting (De Heraut) heette het: *“Nu het kerkbestuur heeft besloten om het huidige parochiecentrum te behouden en geschikt te maken voor kerkelijke diensten kan de ontwikkelaar de eerste plannen en ideeën presenteren. In de zuidvleugel en het schip zullen wooneenheden worden gerealiseerd met een zo groot mogelijke diversiteit om tegemoet te komen aan de lokale woonwensen. Dit houdt in dat er naast een aantal grondgebonden starterswoningen ook een aantal seniorenwoningen en appartementen zullen komen die bereikbaar zijn met een lift. Deze transformatie van het kerkgebouw is uniek in de provincie Limburg. Het is voor het eerst dat in een herbestemming wonen zal worden gecombineerd met een kapel die in de eredienst zal blijven”*. Tijdens de bijeenkomst, die in de dagkapel werd gehouden, waar de projectontwikkelaars enkele ‘banners’ hadden opgesteld met daarop wat uitgewerkte(re) plattegronden en doorsnedes, werd meteen een onduidelijkheid verhelderd: de Thallia-groep werkt niet in opdracht van het kerkbestuur, maar van een investeerder die met het kerkbestuur een koopoptie-overeenkomst heeft gesloten. Het kerkbestuur ziet geen mogelijkheid maar ook geen wenselijkheid meer het grootste deel van de kerk langer aan te houden. En omdat leegstand en verloedering van het gebouw uit de boze is, is ook de gemeente inmiddels bereid gevonden aan het herbestemmingsplan haar (principiële) medewerking te verlenen. En omdat een maatschappelijk bestemming (in deze tijd) geen optie is, is gekozen voor herbestemming tot appartementencomplex. Omwonenden stelden vragen inzake de te verwachten parkeerproblematiek (met name op de Markt die steeds meer aan het ‘verrommelen’ is) en in de te verwachten inblik vanuit de toren-appartementen. Anderen stelden vragen over de noodzakelijke aanpassingen aan het exterieur, het eventueel openhouden van de Mariakapel (doopkapel) en de herbestemming van de (historische) luidklok waarover men blijkbaar al met het RCE in overleg is. Weer anderen wilden meer weten over de achtergrond van de besluitvorming door het kerkbestuur, met name over welk bedrag de kerk nu eigenlijk van eigenaar verwisselt en of er ook andere koop-gegadigden in de race waren. Al met was het een ‘geanimeerde’ bijeenkomst, waarop niet alleen de Thallia groep bevestigd werd, maar ook de gemeente. Met name werd de gemeente gevraagd naar een ‘kerkenvisie’, een strategische visie op de toekomst van kerkgebouwen, want het is duidelijk dat wat nu in Melick speelt binnen niet afzienbare tijd ook in de andere kerkdorpen aan de orde is. Niet alleen de financiën spelen hierin een rol, maar ook steeds meer de vraag voor wie (kerkgangers) en met wie (vrijwilligers) we het ‘kerkwerk’ straks nog doen. Volgens een grove inschatting denkt de Thallia-groep het jaar 2023 nodig te hebben voor de nog te doorlopen procedures, zodat in 2024 met de bouwwerkzaamheden zou kunnen worden begonnen.

Lotgevallen van de relieken van de Berger patroonheiligen (II)

Wat er van dat middeleeuwse Utrechtse Wiro-schrijn geworden is weten we niet, wel dat er ook in St. Odiliënberg toch de nodige relieken van de HH. Wiro, Plechelmus en Otgerus

moeten zijn achtergebleven, relieken die *“vierhonderd jaar na hun overlijden”*, onder de Luikse bisschop Hendrik III (1247-1274) in een schrijn werden geborgen en op het altaar werden geplaatst, aldus de cisterciënzer monnik Gilles d’ Orval in zijn kroniek die hij in 1251 afsloot. Op deze verheffing sloot de verlening van een speciale aflaat aan, verbonden aan de kerk van St. Odiliënberg, te verdienen op vele feestdagen van diverse heiligen, onder wie de drie Bergse patroonheiligen, maar ook ‘zo dikwijls als hun relikwieën werden rondgedragen’ ter verering door de gelovigen. Het waren deze relieken die op 12 mei 1361 naar Roermond werden overgebracht, toen het (Utrechtse) kapittel op de Petrusberg binnen de stadsmuren een veilig heenkomen zocht, waar de Berger kanunniken de H. Geestkerk kregen toegewezen. *“Derwaarts werden ook de relikwieën onzer heiligen, alsmede de koorstallen, klokken, boeken en ornamenten meegenomen”*, schreef kapelaan Wolters in 1861. De verering van de drie heiligen in Berg mocht zijn afgenomen, juist in de stad Roermond kreeg zij weer nieuwe impulsen. Zeker nadat de bekende kardinaal Nicolaus von Kues oftewel Cusanus (1401-1461) in 1451 een speciale aflaat verleende aan het bezoek de H. Geestkerk en de verering van de drie Bergse heiligen aldaar. Ook werden er op 2 maart 1517 door het Roermondse H. Geestkapittel gelden beschikbaar gesteld voor speciale bedelingen op ‘Sent Wironisdach des heyligen bysschops’. Dan volgt na de periode dat de kerk als kloosterkerk van de Orde van het H. Graf fungeerde (1437-1639) - een periode waarin ook prior Jan van Abroek (+ 1510) de verering van de Berger heiligen stimuleerde - de restauratie van de kerk (1679-1686) op instigatie van de Roermondse bisschop Reginald Cools. Deze bepaalde dat de Berger kerk ook weer de relieken van de Berger patroonheiligen diende te herbergen, ja zelfs aan deze heiligen zouden worden toegewijd. De officiële inventarisatie en deling van de relieken vond plaats op 7 mei 1686. De eigenlijke translatie van de relieken vond plaats op 12 mei 1686 vanuit de Roermondse kathedraal: *“als nu de plegtige dag was aangebroken werden de voormelde relikwieën, onder geleide eener luisterrijke processie, naar St. Odiliënberg overgevoerd, Acht pastoors uit de buurt, in koorgewaad, wisselden elkaar af om dezelve vier en vier te dragen. De inwoners der naburigen parochieën, vele notabelen uit Roermond, een talrijke geestelijkheid en het kapittel der kathedrale kerk omringenden de H. Schat die door den onvergelykelijken kerkvoogd Reginald Cools gevolgd werd”* (Wolters, 1861). Daarmee waren de relieken van de drie Gelderse apostelen weer thuis op de plaats, waarvandaan ze drie eeuwen eerder door de Berger kapittelheren naar het veiliger gewaande Roermond waren gebracht. Er was bisschop Cools veel aangelegen de vernieuwde parochiekerk in zijn ‘geliefde’ Berg te wijden aan deze drie heiligen als kerkpatroons. Toen hij in 1700 naar het diocees Antwerpen was gepromoveerd was hij zijn belofte niet vergeten: hij zond alsnog een nieuwe, houten reliekschrijn voor de drie heiligen van Berg. Dat was in 1706 ter gelegenheid van de duizendjarige herdenking van de komst van Wiro, Plechelmus en Otgerus naar Berg. Het kreeg een plaats op een van de twee nieuwe zijaltaren tegen de westelijke koorgevel. Ondanks het stagneren van het kerkelijk leven in de Franse tijd (de Berger pastoor moest zelfs onderduiken) kwam de Berger reliekenschat er ongeschonden uit. Op 13 mei 1856 vond op de pastorie van St. Odiliënberg een schouwing van de relieken plaats. Bij die gelegenheid werd er een gedeelte van afgesplitst ten gunste van de nieuwe St. Plechelmuskerk van de Lutte (Twente). Er vond een nieuwe verzegeling van de Berger relieken plaats door (de latere bisschop) F. Boermans, toen nog secretaris van Mgr. Paredis. De in 1700 door Mgr. Cools geschonken reliekschrijn was in 1878 zo vermolmd dat ze vervangen werd door een door L. von Fisenne ontworpen houten ‘relikwiekast’. Het was pas in 1903 dat ze in een nieuw reliekschrijn werden gevat – een geschenk van de parochianen aan de grote restaurator van de Berger kerk: pastoor Michael Willemsen (1831-1904), het

schrijn dat zich momenteel onder het hoofdaltaar bevindt en onlangs nog (in 2013) werd gerestaureerd. In 1991 werd een reliekhouders met daarin relieken van de drie Berger patroonheiligen aan de parochie van St. Odiliënberg geschonken. Deze was door iemand bij een Haagse antiquair aangetroffen en in 1989 aan de parochie van de H. Jacobus de Meerdere aldaar geschonken. De houder betreft een werkstuk van de Roermondse edelsmid Loven. Ze is voorzien van een rood lakzegel van Mgr. Drehmanns, van 1900 tot 1913 bisschop van Roermond (De Maasgouw 2009). wordt vervolgd

Personalia

Op woensdagmiddag 16 november j.l. namen we vanuit de St. Sebastianuskerk van Herkenbosch afscheid van **Martha Catharina (Martha) Botman-Ruijter (1930-2022)**. Als boerendochter geboren en getogen in een katholieke enclave in de bekende Noord-Hollandse droogmakerij (polder) de Beemster, werd ze na het doorlopen van de lagere en middelbare school ze kleuterleidster en doktersassistente. Halverwege de jaren vijftig trouwde met de uit Alkmaar afkomstige Meinderdjan Botman (1926-2013) die na eerst nog even assistent bij dokter D.J. de Jong (1908-1999) in Melick te zijn geweest, zich in 1957 als apothekhoudend huisarts in Herkenbosch vestigde, eerst aan de Dr. Poelstraat en later in een zelfgebouwd huis aan de Molenbergweg. Martha zorgde niet alleen voor de huishouding en de opvoeding van hun zes kinderen, maar ook voor de 'praktijk-ondersteuning': de apotheek was jarenlang Martha's domein. Naast huisarts was Meinderdjan van 1965 tot 1981 ook nog als geneesheer-directeur verbonden aan verpleeghuis Camillus in Roermond. De handicap en de vroegtijdige dood van zoon Jaap (1961-1970) had een groot impact op haar leven. Bloemen waren haar grote passie. Bloemenschikken deed ze niet alleen thuis, maar ook in de kerk, het liefst met bloemen uit eigen tuin. Daarnaast schilderde graag, het liefst bloemen natuurlijk. Dankzij de dokterspraktijk van haar man, maar meer dankzij de apotheek die ze runde, vergroeide ze ook met de Herkenbosscher gemeenschap. Dat dat wederzijds was bleek ook wel toen ze als niet-geboren-en -getogen-Herkenbosscher werd uitgeroepen tot 'Doal van 't Jaor'. In de parochie was ze niet alleen als lid van bloemsiergroep actief, maar ook als lid van de avondwakegroep en van de parochieraad. Een grote liefde verbond haar met haar man, haar kinderen, klein en achterkleinkinderen. Tijdens Meinderdjans pensioen hebben ze veel gereisd en van de wereld gezien. Toen Meinderdjan met zijn gezondheid begon te sukkelen bleef ze trouw aan zijn zijde, ook toen hij in de Bosscherhof moest worden opgenomen waar hij begin 2013 op 86-jarige leeftijd overleed. Zo lang mogelijk probeerde ze zelfstandig te blijven. Hoewel de Coronacrisis er ook bij haar behoorlijk inhakte en er steeds meer hulp en zorg aan te pas moest komen, was het pas sinds een paar maanden dat ze in een aanleunwoning en sinds een paar weken in het een zorgcentrum woonde. Dat was in Breda, in de buurt van een van haar kinderen. Een ongelukkige val luidde onlangs het einde van haar lange en welbestede leven in, het einde dat zich op donderdag 10 november j.l. aandiende. Na de uitvaartmis volgde de begrafenis op het parochiekerkhof, waar eerder al haar man Meinderdjan en haar zoon Jaap hun laatste rustplaats vonden.

Op vrijdagmorgen 18 november j.l. deden we vanuit de St. Catharinakerk van Montfort **Margaretha Maria Elisabeth (Griet) Wolters-van Pol (1938-2022)** uitgeleide. Geboren en getogen in Montfort, in het grote gezin van aannemer Graat van Pol (1904-1999) aan het Rozenhofke, volgde ze na de lagere school naailes in Echt, waarna ze als naaister aan de slag ging, iets wat ze bijna tot het laatste toe is blijven doen, niet alleen voor particulieren maar

ook voor verenigingen zoals de schutterij en de carnavalsvereniging en last but not least ook voor de zusters van de Goddelijke Voorzienigheid die in Montfort woonden en werkten. Ook zou ze later nog naailes aan anderen geven. Tijdens het uitgaan met de kermis leerde ze Bair Wolters van 't Vare kennen met wie ze in het najaar van 1962 trouwde en met wie ze een jaar op de Rozendaalsheide woonde, waarna ze een nieuw huis aan de Kampweg betrokken. Bair was na het volgen van de ambachtsschool als monteur bij firma Dabekausen in Maasbracht aan de slag gegaan om zich uiteindelijk in melkmachines te specialiseren, een specialisatie die hem veel onderweg deed zijn. Griet zorgde niet alleen voor de huishouding en voor de opvoeding van zoon Jos maar rolde later ook via hem het Mofserter jeugdwerk in. Zo organiseerde zij samen met anderen de wekelijkse clubavonden en de jaarlijkse speelweek tijdens de zomervakantie. Via het jeugdwerk onder de kerk raakte ze ook betrokken bij de parochiële bloemsiergroep. Alsof dat nog niet genoeg was zette ze ook nog samen met enkele vriendinnen een huiskamerproject op, dat uitmondde in de handwerk-middagen die onder de kerk worden gehouden. Niets was haar teveel: als haar man 's avonds of in het weekend voor een reparatie werd opgeroepen vergezelde ze hem, en als ze haar kleinkinderen uit school kwamen, stond er altijd iets te eten voor hen klaar. Al met al kan gesteld worden dat Griet een bezig bij was die niet stil kon zitten. Daarom was het des te schrijnender daar haar dementie haar leven langzaam maar zeker tot stilstand bracht. En ook al probeerde Bair haar nog zo lang mogelijk thuis, in haar eigen vertrouwde omgeving te houden, vorig jaar juni brak uiteindelijk toch het moment aan dat ze in een zorgcentrum moest worden opgenomen. Daar kwam er (na haar 60^e huwelijksjubileum op 29 september en haar 84^e verjaardag op 29 oktober) op zaterdag 12 november j.l. een einde aan haar welbestede leven. Na de uitvaartdienst volgde de begrafenis op het kerkhof aan de Huysbongerdweg.

Wit U ons in deze (Corona-) tijd extra financieel ondersteunen? Bij voorbaat dank!

Herkenbosch: NL 52 RABO 0121 402 088 t.n.v. kerkbestuur St. Sebastianus

Melick: NL 40 RABO 0133 000 400 t.n.v. kerkbestuur St. Andreas

Montfort: NL 39 RABO 0134 704 126 t.n.v. kerkbestuur H. Catharina

St. Odiliënberg: NL 79 RABO 0138 1180 00 tnv kerkbestuur HH. Wiro, Plechelmus en Otgerus

Posterholt: NL 06 RABO 0142 301 760 t.n.v. kerkbestuur St. Matthias

Vlodrop: NL 10 RABO 0154 600 512 t.n.v. kerkbestuur St. Martinus

Tot slot

Aan- en afmelding voor deze nieuwsbrief kan via: clustersecretariaat@roerkerken.nl

Jos. L'Ortye (Posterholt), pastoor, tel. 40 12 21 - pastoor@roerkerken.nl

Paul Hamans (St. Odiliënberg), assistent, tel. 527 825 – p.hamans@roerkerken.nl

Gerard Sars (St. Odiliënberg), diaken, tel. 537 765 – g.sars@roerkerken.nl

Rim Mom (Montfort), diaken, tel. 542 154 - r.mom@roerkerken.nl

Bert Venner (Roermond), diaken, tel. 320 215 - b.venner@roerkerken.nl

Lian Overbeeke (Posterholt), catechiste, tel. 06 – 526 20 245 - l.overbeeke@roerkerken.nl

Parochiebureau Herkenbosch (Anja Wagemans), tel. 520 672 - sebastianus@roerkerken.nl

Parochiebureau Melick (Marie-Anne Geraedts), tel. 537 965 - andreas@roerkerken.nl

Parochiebureau Montfort, tel. 543 127 - catharina@roerkerken.nl

Parochiebureau St. Odiliënberg (Marlou Roeleveld), tel. 531 384 - otgerus@roerkerken.nl

Parochiebureau Posterholt (Lilian Peters), tel. 400 275 - matthias@roerkerken.nl

Parochiebureau Vlodrop (Marjon van der Beek), tel. 401 207 - martinus@roerkerken.nl